

На основу члана 88а став 2. Закона о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, по прибављеној сагласности министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању Плана вађења речних наноса

"Службени гласник РС", број 107 од 12. новембра 2021.

Члан 1.

Овим правилником утврђује се План вађења речних наноса, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Планом вађења речних наноса из члана 1. овог правилника утврђене су планиране локације за вађење речних наноса уз прибављање услова и планиране количине речних наноса за вађење, локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, као и графички прикази које чине атласи карата, и то за реке Дунав, Сава, Дрина, Велика Морава, Јужна Морава и Западна Морава.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а важи две године од дана ступања на снагу.

Број 110-00-132/2021-07

У Београду, 4. новембра 2021. године

Министар,

Бранислав Недимовић, с.р.

ПЛАН

ВАЂЕЊА РЕЧНИХ НАНОСА

1. Увод

Корита и приобаља алувијалних река карактеришу се специфичном геолошком структуром, у којој доминирају песак и шљунак. Алувијална зона се формира у дугорочном процесу ерозије тла у сливу, транспорта наноса речним током и акумулације наноса у речној долини. Алувијални карактер река подразумева сталну размену материјала између речног корита и приобаља. На неким потезима се речни нанос таложи и формира спрудове, док на другим потезима материјал из приобалног појаса доспева у речни ток услед флувијалне ерозије. На тај начин се образују обновљиви алувијални слојеви, са променљивим распоредом и структуром.

Управљање речним наносом и његово коришћење захтева плански приступ, у коме треба тежити заштити водних тела која су формирана у речном наносу, очувању екосистема и амбијенталних карактеристика речних токова, али треба имати у виду и да су песак и шљунак потребни у грађевинарству и да имају привредни значај у Републици Србији.

У Стратегији управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС”, број 3/17) вађење речних наноса је дефинисано као мера уређења речног корита.

Имајући у виду све наведено, као и одредбе Закона о водама, израђен је План вађења речних наноса (у даљем тексту: План), као основ за избалансирано управљање речним наносом у двогодишњем периоду.

План предвиђа и вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви за потребе извођења радова на објектима од значаја за Републику Србију.

Радови у оквиру редовног одржавања пловног пута, лука, пристана, марина, сидришта и зимовника са приступним пловним путевима, као и протицајног профила водотока (житни санациони радови и др.) и зона значајних инфраструктурних објеката (водозахвата, испуста, мостова и др.), не сматрају се вађењем речних наноса и нису предмет овог плана.

2. Циљеви вађења речних наноса

На рекама обухваћеним Планом, планским вађењем речних наноса треба:

- 1) обезбедити пропусну моћ речног корита и смањење ризика од поплава;
- 2) побољшати хидраулички режим течења и струјну слику у речном кориту и обезбедити већу стабилност корита, обала и постојећих водних објеката;
- 3) побољшати пловидбене услове на међународним и међудржавним водним путевима;
- 4) смањити негативни утицај на животну средину и очувати природну равнотежу акватичних и приобалних екосистема;
- 5) обезбедити количине песка и шљунка за тржиште грађевинског материјала.

3. Правни оквир

Просторна ограничења за вађење речних наноса прописана су законима и подзаконским актима, и то:

- 1) Законом о водама;
- 2) Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности („Службени гласник РС”, број 88/10);
- 3) Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 121/12, 18/15, 96/15 – др. закон, 92/16, 104/16 – др. закон, 113/17 – др. закон, 41/18, 95/18 – др. закон, 37/19 – др. закон, 9/20 и 52/21);
- 4) Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20 и 52/21);
- 5) Законом о путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 95/18 – др. закон);
- 6) Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16, 95/18 – др. закон и 71/21);
- 7) Законом о хидрографској делатности („Службени гласник РС”, број 9/20);
- 8) Уредбом о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врсте ограничења која се могу увести у заштитним зонама („Службени гласник РС”, број 34/13);
- 9) Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08).

4. Локације на којима је дозвољено и на којима није дозвољено вађење речних наноса

У складу са прописима предвиђеним ограничењима у Плану су утврђене:

- 1) приоритетне локације на којима је, уз прибављање услова, потребно вршити вађење речних наноса да би се испунили Планом утврђени циљеви;

2) локације на којима је вађење речних наноса дозвољено уз прибављање услова;

3) локације на којима није дозвољено вађење речних наноса.

У атласима карата локације из става 1. тачка 1) овог одељка су означене зеленом шрафуром, из тачке 2) плавом бојом, а из тачке 3) су означене црвеном шрафуром.

У границама Плана су посебном шрафуром означена подручја у обухвату заштите природе.

На локацијама из става 1. тачка 2) овог одељка вађење речних наноса је дозвољено уколико није достигнут дозвољени годишњи обим вађења наноса за предметни водоток.

Локације на којима није дозвољено вађење речних наноса су:

1) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);

2) 300 m узводно и низводно од прелаза гасовода, нафтовода и других цевовода (водовод и канализација), као и подводних ТТ и електро водова, а 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода на реци Дрини;

3) 300 m узводно и низводно од мостова, изузев Павловића моста на реци Дрини;

4) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке при великим водама у профилу хидролошке станице, изузев 1.000 m узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода на рекама Дунав, Сава и Тиса;

5) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода;

6) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;

7) у међунаперским пољима и преграђеним рукавцима;

8) у заштитном појасу путева и планираних путева.

5. Годишњи обим вађења речних наноса

а) Река Дунав

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Дунав, на сектору од границе са Мађарском (km 1.433) до ушћа реке Тимок на граници са Бугарском (km 845), и то у границама дефинисаним Планом.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 1.

Табела 1. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дунав

Сектор Дунава			Укупан годишњи транспорт суспендованог наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса	Напомена
Од-до	km-km	Дужина km				
			10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	
Од границе са Мађарском до ушћа Драве	1.433-1.382,5	50,5	5.600	560	130	Погранични сектор са Републиком Хрватском

Сектор Дунава			Укупан годишњи транспорт суспендованог наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса	Напомена
Од-до	km-km	Дужина				
		km	10 ³ m ³	10 ³ m ³	10 ³ m ³	
Од ушћа Драве до Бачке Паланке	1.382,5-1.295,5	87,0			230	
Од Бачке Паланке до Новог Сада	1.295,5-1.255	40,5			100	
Од Новог Сада до ушћа Тисе	1.255-1.215	40,0			100	
Од ушћа Тисе до ушћа Саве	1.215-1.170	45,0	9.000	900	900	Плићи делови акумулације ХЕ „Ђердап 1“
Од ушћа Саве до ушћа Велике Мораве	1.170-1.104,5	65,5	11.700	1.170	1.170	
Од ушћа Велике Мораве до ушћа Нере	1.104,5-1075	30,0			1.380	
Од ушћа Нере до Голупца	1.075-1.040	35,0	13.800	1.380	Неограничено	Погранични сектор са Румунијом
Од Голупца до бране ХЕ „Ђердап 1“	1.040-943	97,0			Нема могућности за вађење наноса	
Од бране ХЕ „Ђердап 1“ до бране ХЕ „Ђердап 2“	943-863	80,0	2.500	50	50	
Низводно од ХЕ „Ђердап 2“	863-845,5	17,5	2.500	50	50	

б) Река Сава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Саве, на сектору од границе са Републиком Хрватском (km 211) до ушћа у Дунав у Београду (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса износи 300.000 m³.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса.

в) Река Тиса

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Тисе, на сектору од границе са Мађарском (km 164) до ушћа у Дунав (km 0).

Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса износи 360.000 m³.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса.

г) Река Дрина

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Дрине од km 214 до ушћа у Саву (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 2.

Табела 2. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дрине

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз-излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3) = 0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) + (6)	(8) = (7) - (3)	(9)
Низводно од ХЕ „Зворник“	600	60	450	10	50	510	450	430
Узводно од ХЕ „Зворник“	500	50	150	50	70	270	220	200
Укупно:								630

Обим вађења речних наноса из акумулација ХЕ „Бајина Башта“ и ХЕ „Зворник“ је неограничен.

д) Река Лим

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Лим на територији Републике Србије.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 3.

Табела 3. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Лим

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз-излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3) = 0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) + (6)	(8) = (7) - (3)	(9)

							(3)	
Низводно од ХЕ „Потпећ”	400	40	35	20	55	110	70	70
Узводно од ХЕ „Потпећ”	950	95	60	95	65	220	125	125
Укупно:							195	195

Обим вађења речних наноса из акумулације ХЕ „Потпећ” није ограничен.

ђ) Река Велика Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Велике Мораве, на сектору од састава Јужне Мораве и Западне Мораве код Сталаћа (km 181,4) до ушћа у Дунав (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 4.

Табела 4. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Велика Морава

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз-излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3) = 0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) + (6)	(8) = (7) - (3)	(9)
Састав-Ђуприја	2.300	230	230	160	75	505	275	275
Ђуприја – Жабарски мост	2.400	240	230	175	65	470	230	230
Жабарски – Љубичевски мост	2.450	245	240	180	85	505	260	260
Укупно:							765	765

е) Река Јужна Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Јужне Мораве, од састава Моравице и Биначке Мораве код Бујановца (km 225) до састава са Западном Моравом код Сталаћа (km 0).

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 5.

Табела 5. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Јужне Мораве

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3) = 0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) + (6)	(8) = (7) - (3)	(9)
Грделица – ушће Нишаве	850	85	45	125	175	345	260	260
Ушће Нишаве – састав	1200	120	85	145	125	355	235	235
Укупно:							495	495

ж) Река Западна Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Западне Мораве, од састава Моравице и Ђетиње (km 183) до састава са Јужном Моравом код Сталаћа (km 0).

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 6.

Обим вађења речних наноса из акумулација ХЕ „Међувршје“ и ХЕ „Овчар Бања“ је неограничен.

Табела 6. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Западне Мораве

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3) = 0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) + (6)	(8) = (7) - (3)	(9)
Узводно од ушћа Ибра	650	65	10	130	125	265	200	200

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз–излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
Ушће Ибра – састав	1.100	110	65	100	145	255	145	145
Укупно:							345	345

з) Други водотоци I реда

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта других водотокова I реда, укључујући Сврљишки Тимок, Трговишки Тимок, Бели Тимок, Црни Тимок, Тимок, Пек, Колубару, Нишаву, Власину и остале.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности дозвољеног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 7.

Табела 7. Годишњи обим вађења речних наноса из других водотокова I реда

Река	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Локације на којима није дозвољено вађење речних наноса	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3		10^3 m^3
Сврљишки Тимок	220	22	Књажевац	20
Трговишки Тимок	150	15	Књажевац	15
Бели Тимок	370	37	Вратарничка клисура, Зајечар	35
Црни Тимок	250	25	Зајечар	25
Тимок	620	62		60
Пек	250	25		20
Колубара	330	33	Ваљево, измештено корито у зони површинског копа	30
Нишава	550	55	Сићевачка клисура, Пирот, деонице у заштитној зони аутопута	55
Власина	220	22	Узводно од Власотинца	20

Обим вађења речних наноса из акумулација није ограничен.

На осталим водотокима I реда дозвољен годишњи обим вађења речних наноса је ограничен на 5.000 m^3 по водотоку.

и) Вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви

Вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви за потребе извођења радова на објектима од значаја за Републику Србију изводи се по посебним пројектима, у складу са прописима.

6. Услови за вађење речних наноса

Правно лице, односно предузетник који намерава да врши вађење речних наноса мора да испуни услове који имају за циљ да спрече негативан утицај тих радова на водни режим (водни услови), на одржавање и унапређење водних путева, односно безбедност пловидбе (пловидбени услови), као и услове у погледу заштите животне средине (услови заштите природе).

Уколико се локација на којој се планира вађење речних наноса налази на међународном или међудржавном водном путу, поред прибављања водних услова које издаје надлежно јавно водопривредно предузеће, потребно је прибавити и услове од органа надлежног за техничко одржавање водног пута.

Уколико се локација на којој се планира вађење речних наноса налази на простору који је у обухвату заштите природе по било ком основу, поред прибављања водних услова које издаје надлежно јавно водопривредно предузеће, потребно је прибавити и услове заштите природе од надлежног завода за заштиту природе.

7. Графички прикази

Графичке приказе Плана чине атласи карата у размери 1:10.000, и то за: реку Дунав од km 1.040 до km 1.433, Саву од km 0 до km 211, Дрину од km 0 до km 83, Велику Мораву од km 0 до km 181, Јужну Мораву од km 0 до km 225 и Западну Мораву од km 0 до km 183.

Графички прикази из става 1. овог одељка, израђени у три комплекта, чувају се трајно у министарству надлежном за послове водопривреде (један комплет), Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“, Београд (један комплет) и Јавном водопривредном предузећу „Воде Војводине“, Нови Сад (један комплет).

Непосредан увид у графичке приказе из става 1. овог одељка правна лица, предузетници и физичка лица могу остварити, и то на страницама:

- 1) <http://www.srbijavode.rs>;
- 2) <http://www.vodevojvodine.com>.